

Børne- og ungepolitik i Langeland Kommune

Forord

Et børneliv/ungdomsliv i dag er præget af mange skift og overgange – eksempelvis fra hjem til dagtilbud og fra dagtilbud til skole – og i et stigende omfang også mellem almen- og specialtilbud. I relation hertil er der stor forskellighed i det institutionelle udgangspunkt for barnet/den unge – det for så vidt hvad angår de fysiske rammer, institutionskulturen, samt de faglige og psykosociale krav barnet/den unge stilles over for.

Langeland Kommune ønsker med nærværende børne- og ungepolitik at skabe en rød tråd i de kommunale tilbud, hvori barnet/den unge og dets familie er omdrejningspunkt. Med en rød tråd menes, at overgangene er smidige og de voksne omkring barnet/den unge i et kontinuerligt og tværgående samarbejde - igennem alle børne- og ungdomslivets faser - skaber det bedste udgangspunkt for barnets/den unges udvikling og trivsel.

Børne- og ungepolitikken omfatter Langeland Kommunes 0 – 24-årige borgere.

5 værdier

Børne- og ungepolitikken er udviklet på basis af 5 værdier:

- Anerkendelse
- Samhørighed
- Tryghed
- Udvikling
- Rummelighed

Det er ønsket at disse værdier skal præge de handlinger, der foretages lokalt, såvel som myndighedsmæssigt som med hensyn til den service, der generelt udøves i relation til børn/unge og deres familie. De 5 værdier er fremkommet ved en temadrøftelse i Udannelses- og Socialudvalget og efterfølgende høring i Langelands skole- og brugerbestyrelser i foråret 2006.

8 delpolitikker

Børne- og Ungepolitikken er udspecificeret i 8 delpolitikker der dækker over børnelivets faser samt for specialundervisning og indsatser for børn og unge med særlige behov:

1. 0-1 år (spædbørnsalderen)
2. 1-2 år (dagplejealderen)
3. 3-5 år (børnehavealderen)
4. 6-15 år (skolealderen i skoleregion)
5. 6-9 år (skolealderen i regi af fritidshjem/skolefritidsordning)
6. 16-24 år (ungdommen)
7. 0-24 år Specialundervisning
8. 0-24 år Børn og unge med særlige behov.

De 8 delpolitikker er resultatet af nedsatte ad hocgrupper arbejde hermed i sommeren 2006. Ad-hoc-grupperne var sammensat af ledere og medarbejdere fra dagpasnings- og skoleområdet, børne- og ungesagsbehandlere, familierådgivere samt repræsentanter fra Sundhedspleje, PPR og UU-Center.

Børne- og ungepolitikken er en dynamisk politik og skal derfor løbende evalueres, så den udgør et relevant ledelsesredskab for udarbejdelse af årsplaner, læreplaner, elevplaner og lignende.

I 2007 udmøntes de overordnede politikker i et idekatalog over eksakte målbare handlingsmål. Konkrete indsatser finansieres efterfølgende via den kommunale budgetramme og den prioritering, den giver udtryk for – første gang i 2008.

Det bemærkes, at det er hensigten der i løbet af 2007 skal implementeres en kultur- og fritidspolitik i børne- og ungepolitikken

Af nærværende politiksamling fremgår de overordnede politikker for børne- og unge området samt de 8 delpolitikker.

Grundlæggende værdier i børne- og ungepolitikken i Langeland Kommune

Børn og unge har behov for:

Anerkendelse:

- Barnet/den unge skal mødes fordomsfrit med de forudsætninger barnet/den unge har/kommer med.
- Barnet/den unge skal møde nærværende og tydelige voksne.
- Barnet/den unge skal opleve at gøre en forskel med udgangspunkt i de ressourcer barnet/den unge besidder.
- Barnet/den unge skal føle selvværd og styrkes i sin selvtilid. Udgangspunktet er, at der er en positiv hensigt i enhver adfærd.

Samhørighed:

- Barnet/den unge skal motiveres til at agere i et fællesskab og tage medansvar for fællesskabet. Der skal være balance mellem det individuelle og fællesskabet. Heri skal der være respekt for forskellige behov for samhørighed.

Tryghed:

- Barnet/den unge skal opleve forudsigelighed i sin hverdag i forhold til barnets/den unges basale behov – fysisk, socialt og mentalt.
- Barnet/den unge skal opleve at kunne stole på sine omgivelser samt opleve helhed og sammenhæng i sin hverdag.

Udvikling:

- Barnet/den unge skal, i et kreativt og sundhedsbevidst miljø, have muligheder for udvikling fagligt, socialt og følelsesmæssigt, hvor der tages udgangspunkt i barnets/den unges ståsted.
- Barnet/den unge skal således udfordres i balance med barnets/den unges individuelle behov for forandring.

Rummelighed:

- Barnet/den unge skal tilbydes de bedste fysiske og psykiske rammer for udvikling, i hvilket der skal tages udgangspunkt i stor grad af individualitet, dog uden at der går på kompromis med fællesskabet. "For at behandle alle lige, må alle behandles forskelligt".

I det daglige arbejde med børn og unge og deres familier skal betydningen af de 5 værdier omsættes til handling, så barnet og dets forældre oplever at de er i centrum for indsatsen.

Overordnet børne- og ungepolitik i Langeland Kommune

Målsætningen er:

- at barndommen og ungdommen er en kvalitet i sig selv og ikke blot en forberedelse til voksenlivet
- at barnet/ den unge ses ud fra et helhedssyn og mødes med respekt og anerkendelse. Der er fokus på de ressourcer barnet/ den unge har
- at kommunen samarbejder med forældrene og andre relevante parter om tilrettelæggelse og udvikling af gode rammer
- at de professionelle voksne fremstår som positiv model i forhold til lærings- og adfærdshold
- at alle børn i alderen ½ år til udgang af 3. klasse kan tilbydes et dagtilbud, når de har behov for det.
- at der løbende arbejdes med indhold og kvalitet i tilbudene.
- at alle børn og unge sikres tidlig indsats og den nødvendige støtte og omsorg
- at almene tilbud og specialiserede tilbud spiller sammen.
- at børn og forældre oplever sammenhæng mellem børnelivets faser og glidende overgange fra et tilbud til et andet

Det er kommunens politik at der skabes en rød tråd i børnenes udvikling over ungdom til voksenalder. Denne røde tråd starter fra fødslen og går gennem dagpleje, daginstitutioner og til skolen samt på tværs af almen- og specialtilbud.

Det er således kommunens politik på alle måder at skabe rammer og muligheder for at forældre kan give børnene en tryk, lærerig og udviklende tilværelse.

Kommunen ser de samlede aktiviteter og indsatser for børn og unge som et hele. Der lægges vægt på samarbejde med borgere og brugere samt en tværfaglig indsats, hvor de enkelte aktiviteter indenfor kultur/fritidsområdet, undervisningssektoren og social- og sundhedssektoren understøtter hinanden. Indsatser til støtte for en familie eller et barn med særligt behov skal i videst muligt omfang bygge på det normale system.

0-1 år (spædbørnsalderen)

Barnets udvikling

Barnet anerkendes som en del af en familie med deres unikke kultur og historie. Det er herfra barnet har muligheder for udvikling. I denne forbindelse er forældrenes evne til tilknytning og til at skabe relation afgørende for at barnet kan udvikle sig, idet al udvikling sker i en relation. Forældrene er ansvarlige for barnets trivsel og udvikling.

Forældresamarbejde

En god forælderevne betyder at barnets signaler og behov tolkes rigtigt og tilgodeses relevant. Forældrenes habitus er afgørende for samspillet mellem forældre og barn.

De professionelle som familien møder, tager udgangspunkt i familiens ressourcer, og understøtter disse i positiv retning. Familiesamarbejdet foregår ud fra et højt informationsniveau.

Børn med særlige behov

Tidlig indsats, så fejludvikling af barnet undgås understøttes af gode rammer for en professionel indsats, så de professionelle kan agere hurtigt ved behov.

Overgange

Det tilstræbes at kommende forældre får graviditetsbesøg, så de ved hjemkomst efter fødsel kender sundhedsplejersken og et positivt samarbejde derved opstår hurtigere. Sundhedsplejersken rådgiver om relevante samarbejdspartnere, som familien har brug for i forhold til deres barn.

Forældrene forberedes på at aflevere deres barn til "fremmede" i pasningsøjemed.

Sundhed

Sundhedsplejen følger barnet fra fødsel til udgang af 9. klasse og er med sit gode kendskab til familien en nøgleperson som familiens ambassadør på sundheds- og trivselsområdet gennem barnelivets faser.

1-2 år (dagplejealderen)

Barnets udvikling

For at sikre børn i alderen 0 – 2 år en optimal udvikling, er det vigtigt med en tidlig indsats og at de befinder sig i et trygt, roligt, støjsvagt, overskueligt og stimulerende miljø med mulighed for tæt følelsesmæssig kontakt til en enkelt voksen og få børn.

Forældresamarbejde.

Et tæt forældresamarbejde vægtes højt, og sikres ved at barnet hver dag – i videst muligt omfang - afleveres og afhentes af en af forældrene, og ved at dagplejeren sørger for, at der er god tid til at tale med forældrene om barnets udvikling og dagens forløb.

Forældrekonsultationer, hvor også dagplejepædagogen deltager, giver mulighed for at gå mere i dybden vedr. barnets udvikling.

Børn med særlige behov.

Børn med særlige behov skal så vidt muligt rummes i dagplejen sammen med normale børn.

For at sikre alle børn en optimal udvikling, er det nødvendigt med en tidlig indsats til børn med særlige behov, herunder rådgivnings- og vejledningssamtaler med forældre, og "førstehjælp" til familier med forbigående problemer.

Til de børn hvis behov for behandling ikke kan opfyldes i dagplejen, skal der sikres særlige tilrettelagte tilbud.

Overgang fra dagpleje/vuggestue til børnehave.

Der samarbejdes mellem dagpleje og børnehave ved dagplejebørnenes overgang til børnehave for at sikre kontinuitet i børns og forældres liv.

Dette samarbejde skal både ske løbende ved at dagplejeren besøger børnehaven med børnene, og ved en nærmere udarbejdet procedure, når barnet skal overgå til børnehaven.

Sundhed.

Alle børn skal sikres en sund opvækst, hvad angår såvel sund kost og hygiejne som mulighed for optimal fysisk og psykisk udvikling.

3-5 år (børnehavealderen)

Barnets udvikling

Barnet har krav på de bedst mulige udviklingsbetingelser i børnehaven. Det betyder, at der skal lægges vægt på, at barnet får lige dele omsorg og udfordringer. Det skal have mulighed for at udvikle alle sine medfødte evner og skal støttes i en alsidig udvikling gennem leg, læring, sproglig stimulering og socialt samvær med andre børn og voksne.

Forældresamarbejde/familiesamarbejde

Børnehaverne skal i forpligtende samarbejde med forældrene bidrage til, at børnene får en god og tryk opvækst præget af omsorg, sociale og intellektuelle udfordringer.

Børn med særlige behov, herunder tidlig indsats

Børnehaverne skal prioritere den tidlige og rettidige indsats højt. Børn med særlige behov for støtte skal ved tværfaglig indsats sikres et relevant pædagogisk tilbud.

Overgange

Overgangene mellem børnehaverne og skolerne skal foregå på en sådan måde, at børn og forældre oplever sammenhæng og overskuelighed i hverdagen og i skiftet fra i en institution til en anden.

Sundhed

Sundhed, velvære og trivsel indgår som en integreret del af daginstitutionen. Der iværksættes aktiviteter, der understøtter børns sundhed og velvære, fx friluftsliv, varieret kost, hygiejne, mv.

6-15 år (skolealderen)

Barnets udvikling

Skolen skal organisere sig med teamdannelse som et bærende grundlag til fremme af den gode udvikling. Skolens fysiske og psykiske rammer skal give børnene de bedste faglige og sociale forhold.

Forældresamarbejde/familiesamarbejde

Lærerens og forældrenes rolle skal tydeliggøres i alle principper og handlingsplaner.

Børn med særlige behov, herunder tidlig indsats

Der sættes fokus på skolens mulighed for at rumme alle elever. Børn med særlige behov for støtte skal rettidigt sikres et relevant pædagogisk tilbud.

Overgange

Overgangene i barnets skoleforløb skal være harmoniske. "Overleveringsforretningen" skal medtænke information, evaluering og evt. overlapning.

Sundhed

Alle elever skal sikres en skoledag med sund ernæring, god trivsel uden mobning. Den generelle fysiske sundhedstilstand skal forbedres. Skolens indeklima skal opfylde sundhedskravene.

6-9 år (Fritidshjem/ SFO)

Barnets udvikling

Barnet har krav på de bedst mulige udviklingsbetingelser i fritidshjemmet / skolefritidsordningen. Det betyder, at der skal lægges vægt på, at barnet får lige dele omsorg og udfordringer. Det skal have mulighed for at udvikle alle sine medfødte evner og skal støttes i en alsidig udvikling gennem leg, læring, sproglig stimulering og socialt samvær med andre børn og voksne.

Forældresamarbejde/familiesamarbejde

Fritidshjemmet / skolefritidsordningen skal i forpligtende samarbejde med forældrene bidrage til, at børnene får en god og tryk opvækst præget af omsorg, sociale og intellektuelle udfordringer.

Børn med særlige behov, herunder tidlig indsats

Fritidshjemmet / skolefritidsordningen skal prioritere den tidlige og rettidige indsats højt. Børn med særlige behov for støtte skal ved tværfaglig indsats sikres et relevant pædagogisk tilbud.

Overgange

Overgangene mellem skolen og fritidshjemmet / skolefritidsordningen skal foregå på en sådan måde, at børn og forældre oplever sammenhæng og overskuelighed i hverdagen i skiftet fra i en institution til en anden.

Sundhed

Sundhed, velvære og trivsel indgår som en integreret del af fritidshjemmet / skolefritidsordningen. Der iværksættes aktiviteter, der understøtter børns sundhed og velvære, fx friluftsliv, varieret kost, hygiejne, mv.

16-24 år (Ungdommen)

Den unges udvikling

Uddannelse ses som nøglen til den unges fremtidige levevilkår. Kommunen understøtter den unges uddannelse gennem gode rammer for bevægelighed og deltagelse i sociale netværk. Rådgivning tager i sit møde med den unge afsæt i den unges kompetencer og styrkesider frem for problemsider.

Forældresamarbejde/familiesamarbejde

I samarbejdet mellem kommunen og den unge inddrages den unges familie på en måde, der anerkender alle parter ret til at blive hørt og som retter mod en fælles proces om en god fremtid for den unge. God kommunikation er central for denne proces.

Unge med særlige behov, herunder tidlig indsats

Den unge med særlige behov ses i sammenhæng med den forudgående barndom. Ved tværfaglig indsats sikres et rettidigt relevant pædagogisk tilbud. Mentorordning tilbydes til unge med behov for praktisk personlig vejledning og hjælp.

Overgange

Kommunen er særlig opmærksom på øens unge i forbindelse med afslutning af uddannelsesforløb og støtter op omkring uddannelses-processen med den unge, så alle øens unge sikres en uddannelse.

Sundhed

Kommunen indgår i et præventivt samarbejde med de unge om forebyggelse af trafikulykker, seksuelt overførte sygdomme samt uønskede graviditeter og understøtter rammer for et fysisk aktivt fritidsliv.

Specialundervisning

Barnets/den unges udvikling

Med afsæt i barnets/den unges ressourcer og kompetencer, skal barnet/den unge møde udfordringer, der motiverer til læring og udvikling. Heri er det afgørende, at der tages positivt udgangspunkt i barnets/den unges muligheder og ikke dets begrænsninger.

Forældresamarbejde/familiesamarbejde

I regi af specialundervisning, er det væsentligt med et intensiveret samarbejde med barnets/den unges forældre. Det er essentielt, at der skabes en kobling mellem forældrenes erfaringer og de fag-professionelles vurderinger af- og med barnet/den unge - dette med henblik på at skabe konsensus i de konkrete handlinger.

Børn med særlige behov, herunder tidlig indsats

Har barnet/den unge vanskeligheder, som rækker ud over værende af faglige karakter, skal det sikres, at der sker en tværfaglig koordination mellem de forskellige institutioner barnet/den unge relaterer til, herunder også de sociale myndigheder. Heri har inddragelse af forældre/familie særlig betydning.

Overgange

Særlig inden for specialundervisning, skal overgange i børnelivets forskellige faser forberedes meget tidligt. Desuden skal overgangen fra normalundervisningsområdet til specialundervisningsområdet – og omvendt – foregå under størst hensyntagen til det enkelte barn/den unge. Det understreges, at specialundervisning har det sigte, at barnet/den unge i videst muligt omfang kan vende tilbage til normalundervisningsområdet eller på anden vis kan tilegne sig bedre forudsætninger for at begå sig i normalområdet generelt. I sammenhæng hermed skal rummeligheden i de kommunale institutioner prioriteres.

Sundhed

I specialundervisningsøjemed er det væsentligt at barnet/den unge bliver præsenteret for sunde spise- og levervaner med henblik på at øge forudsætningen for udvikling og læring. Samtidigt er barnets/den unges trivsel væsentligt at forholde sig til, dette især med henblik på at øge barnets/den unges selvværd og selvtillid.

Børn og unge med særlige behov

Barnets/ den unges udvikling

En forudsætning for barnets / den unges udvikling er, at barnet trives i sin hverdag. Barnet/ den unge skal kunne stole på sine omgivelser samt opleve helhed og sammenhæng. Relation og nærhed er en betingelse herfor. Så snart et barn eller en ung identificeres som særlig udsat, skal barnet eller den unge tilbydes en kompetent voksen relation, som ikke er en af forældrene. Barnets/den unges nærmiljø skal søges bevaret i problemløsningen.

Forældresamarbejde/familiesamarbejde

I mødet mellem forældre til børn / unge med særlige behov er barnets trivsel og udvikling i centrum for samarbejdet. Tydelig kommunikation samt gensidig rolle- og forventningsafklaring er nøgleord for et godt forløb. Som udgangspunkt anerkendes forældrene, som dem der kender deres børn bedst og har ansvaret for barnets/ den unges liv, trivsel og udvikling, mens kommunen er rammesætter.

Kommunen understøtter forældrene i at udnytte egne ressourcer i forælderrollen, og støtter dem i at drage omsorg for deres barn, samtidig kompenserer kommunen for det forældrene ikke magter, så skader hos barnet undgås.

Børn med særlige behov, herunder tidlig indsats

Kommunen har til hensigt at opspore børn og unge, der mistrives så tidligt som muligt. Dels for at forebygge at barnet udvikler skader dels for at leve op til princippet om mindst mulig indgriben.

Ved at koordinere de lokale fagpersoners (skoler/daginstitutioner) ressourcer og viden om barnet/ den unge, er det muligt at opnå en tidlig, hurtig og helhedsorienteret indsats.

Overgange

Barnets bog sikrer sammenhæng i barnets liv. Tværfagligt samarbejde på tværs af institutionerne sikrer smidig overgang mellem børnelivets faser samt mellem almen og specialtilbud.

Sundhed

Indsatsen over for børn og unge med særlige behov fremmes gennem en målrettet og systematisk indsats, således at den enkeltes udvikling, sundhed og trivsel sikres. Målet er at barnet/den unge oplever sit liv så tæt på det normale som muligt.